

Anne Brasseur (par M. Eugène Berger), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps (par M. André Bauler), Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Justin Turpel et Serge Urbany.

Da ginn ech jo dovun aus, dass mer och d'Dispens vum zweete Vote ginn. Ass dat esou?

(Assentiment)

Merci. Dann ass dat esou décidéiert.

Mir géifen dann iwwergoen zu der Proposition de loi 6754, enger Ofännerung vum Wahlgesetz. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. An d'Wuert huet de Rapporteur, den Här Roy Reding.

9. 6754 - Proposition de loi modifiant l'article 126 de la loi électorale modifiée du 18 février 2003

Rapport de la Commission juridique

► **M. Roy Reding** (ADR), *rapporteur*.- Merci, Här President. Här Justizminister, Dir gesitt, Dir hutt lech gewünscht, datt d'Opposition méi oft de Rapporteur stellt. Är Wësch ginn erfüllt.

Déi Proposition de loi, iwwert déi ech elo hei de Rapport maachen, ass eng Proposition, déi sech emol eng Kéier mat eis als Deputéiert selwer beschäftegt. Den Objet vun der Proposition ass, fir e Problem bei der Pension vum verschiddene vun eise Kolleeginnen a Kolleegen heibannen ze léisen.

Ech mengen, déi eng vun eis kommen aus dem Privatsektor, si Salaré, Fräiberuffer, pensionéiert oder och - tëschent Gansfëisercher - „nëmmen Deputéiert“. Aneren kommen aus dem ëffentleche Sektor a sinn ënnert deem neie Pensionsregime oder dem Iwwergangsregime. Bedénkt duerch déi verschidde Situatiounen hu mir och ganz verschidde Pensionsregimier.

Déi meescht vun ons hunn d'Méiglechkeet, fir op eng ganz Pension ze cotiséieren. Mir hunn awer och e puer Kolleegen a Kolleeginnen heibannen, déi nëmmen Deputéiert sinn an duerch déi eng oder aner gesetzlech Bestimmung duerfir net kënnen zousätzlech cotiséieren an déi och also nëmme kënnen op d'Halschent vun hirer Indemnité parlementaire cotiséieren, an deenen hir Pension dann och deementspreechend méi kleng ass.

Dës Problem ass zënter ganz Laangem bekannt an et ass vill driwwer diskutéiert ginn, hunn ech mer soe gelooss, an och geschriwwen ginn. An d'Resultat vun all deenen Diskussiounen huet säin Nidderschlag fonnt an dëser Proposition de loi, déi de 4. Dezember d'lescht Joer vun allen hei an der Chamber vertruedene Parteien ënnerschriwwen ginn ass.

Déi Proposition de loi gesäit vir, datt an Zukunft deen Deputéierten, dee wëllt, kann op der ganzer Indemnité parlementaire cotiséieren. Hie muss awer dann esouwuel d'Part salariale wéi och d'Part patronale bezuelen, esou datt fir de Budget vun der Chamber duerch dës Mesure keng zousätzlech Belaaschtung entsteet.

De Conseil d'État huet sech kritesch ausenargesat mat dëser Proposition. En huet a sengem Avis vum 24. Februar fir d'Éischt all déi bestehend gesetzlech Méiglechkeeten opgefouert, déi et am Abléck scho gëtt a wourënner déi meescht Deputéiert falen a fir déi och kee Problem besteet.

De Statsrot erkennt awer och un, datt e Problem fir verschidden Deputéiert besteet, an ass och bereet, fir déi eng Léisung ze fannen. Als problematesch huet de Statsrot ugesinn, datt an der Proposition de loi eng Léisung proposéiert gouf, déi en optionnelle Charakter huet, datt heescht, datt ee kann derfir optéieren. Duerfir hat de Statsrot en neien Text proposéiert, dee gesot huet, all Deputéierten, dee kee Revenu cotisable huet, misst dann op der ganzer Indemnité parlementaire eng Cotisatioun bezuelen.

D'Kommissioun huet no enger éischter Analys eigentlech wëllen dem Statsrot senger Proposition suivéieren, well jo och domadder deene concernéierte Kolleegen hire Problem geléist gi wier. Mä et ass awer dunn opgefoll, datt do-duerch, datt de Statsrot a senger Proposition schreift, datt all Deputéierten, dee kee Revenu cotisable huet, misst op där ganzer Indemnité

parlementaire cotiséieren, en neie Problem géif geschafe gi fir déi Kolleegen a Kolleeginnen, déi am Abléck kee Problem hunn, awer och kee Revenu cotisable hunn.

Am Kloertext: En Deputéierten, dee schonns pensionéiert ass, oder en Deputéierten aus der Fonction publique, deen ënnert den Iwwergangsregime fällt an d'office pensionéiert ass, huet kee Revenu cotisable an hätt also missen an Zukunft dann eng Cotisatioun bezuelen op seng ganz Indemnité parlementaire. Dat wier net nëmmen onlogesch, datt ee misst als Pensionär eng Cotisatioun bezuelen, ouni eppes dovunner ze hunn, mä et wier och eng nei Ongerechtegkeet gewiescht!

Well d'Proposition vum Statsrot wuel de Problem vu verschiddene Kolleegen behuewen hätt, gläichzäiteg awer nei Ongerechtegkeete geschafen hätt, ass d'Kommissioun erëm op hir ursprünglech Proposition de loi zrëckkomm.

E weidere Punkt, dee vum Statsrot opgeworf ginn ass, war deen, ob et net méi opportuun gewiescht wier, dësen Text an de Code de la sécurité sociale ze setzen amplaz an d'Loi électorale, wéi mer dat hei maachen. D'Kommissioun war awer der Meenung, well an der Loi électorale all d'Bestëmmungen stinn, wat den Deputéierten ugeet - seng Indemnitéiten, Pensionen an esou weider -, sollt dat alles zesummen an engem Gesetz beienee bleiwen.

Et bleift nach ze soen, datt d'Entrée en vigueur vun dësem Text op den 1. Januar 2015 festgesat gouf. De Rapport ass an der Commission juridique vum 11. Mäerz eestëmmeg ugehall ginn.

Ech soen lech Merci fir Är Opmierksamkeet a gi gläichzäiteg d'Zoustëmmung vun der ADR-Fraktioun. Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och dem Här Rapporteur. Da géif ech dem Här Wiseler als Eischtem d'Wuert ginn.

Discussion générale

► **M. Claude Wiseler** (CSV).- Jo, just fir dem Här Reding Merci ze soe fir deen explizite Rapport an d'Zoustëmmung vun der CSV-Fraktioun ze ginn. Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci dem Här Wiseler. Den Här Bodry.

► **M. Alex Bodry** (LSAP).- Här President, léif Kolleegen, ech géif och den Accord bréngen vu menger Fraktioun a Merci soe fir dee Rapport, deen hei virbruecht ginn ass. Ech wëll awer och bei där Geleeënheet hei ënnersträichen, dass deen heite Projet weist, wéi schwier et ass, e kohärent System eigentlech vu Bezuelung an och vun Uspréch ze hunn, opgrond vun der Diversitéit vun de perséinleche Situatiounen, déi mer hei an der Chamber hunn.

Dat gëtt ëmmer erëm den Androck vun engem gewëssene Bricolage, dee mer amgang sinn ze maachen, fir ze probéieren, a Form vun Équitéit eigentlech d'Regele festzeleeën. Woubäi awer, wéi gesot, d'Situatiounen esou grondverschieden heiansdo sinn, dass et schwéier ass, een deem anere gläichzestellen. Dat gëllt och fir deen heite Projet, wou probéiert gëtt, op eng spezifesch Situatioun hin ze reagéieren, wou ee risquéiert, deemno wat fir ee Wee dass mer gaange wäeren, op anere Plazen dann erëm en Déséquilibre eigentlech eranzekriegen.

An eisen Aen ass déi eenzeg Léisung eigentlech op laang Siicht, fir do wierklech e kohärent System ze kréien, dass mer en eenheetleche Statut fir den Deputéierte kréien. Anescht, mengen ech, bréngen mer et ni fäerdeg, do eng uerdentlech Situatioun komplett hierzestellen.

Et ass an deem Sënn, wou mir eis och wëlte staark maachen.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci dem Här Bodry. D'Madame Loschetter.

► **Mme Viviane Loschetter** (*déi gréng*).- Mir soen dem Här Reding Merci a ginn den Accord vun der grénge Fraktioun zu dëser Proposition de loi.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci. D'Madame Beissel.

► **Mme Simone Beissel** (DP).- Jo, Merci. Och eise Merci dem Här Reding fir säi schrëftelechen a mëndleche Rapport. An heimat bréngen ech och den Accord vun der DP-Fraktioun.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och der Madame Beissel. Dann den Här Turpel, wann ech mech net iren.

► **M. Justin Turpel** (*déi Lénk*).- Jo, et ass egal, ob ech et elo soen oder herno beim Vote: Ech hat och dat virduu schonn ugekënnegt, datt mir eis wäerten enthalen. Ech wëll dat kuerz begrënnen. Dat, wat hei opgeworf gëtt, ass e reelle Problem - ech mengen, doriwwer si mer eis alleguerten eens -, deen och soll geléist ginn. A well et e reelle Problem ass an eng Léisung proposéiert ginn ass, hunn ech déi Léisung och mat ënnerschriwwen. An dofir

gehéieren ech och zu deenen, déi d'Proposition de loi mat déposéiert hunn.

Ech muss awer soen, datt de Statsrot a sengem Avis eng Rei Froen an eng Rei Problemer opwërf, och vun Équitéit, wou e recht huet. An ech hu mech vum «il déconseille vivement de suivre cette voie», ech hu mech vum Statsrot beléiere gelooss, datt eigentlech de Problem esou net geléist ass.

De Problem ass awer deen, datt dat, wat de Statsrot proposéiert, och net funktionéiert. Ech mengen, do si mer eis och alleguerten eens. Dowéinst ass am Fong geholl d'Majoritéit op déi éischt Proposition zrëckkomm, dobäi bliwwen. An ech fannen dat net gutt. Eigentlech brauche mer eng ganz aner Léisung. Ech mengen, den Alex Bodry huet dat och elo ugedeit, datt een eigentlech misst eng ëmfaassend aner Léisung hunn, wat awer an esou kuerzer Zäit net méiglech war.

Dofir wäerte mir eis enthalen a mir hoffen, datt mer schnell op déi Problematik esou kënnen zrëckkommen, datt mer d'Équitéit vun alle Leit, déi zu Lëtzebuerg schaffen, kënnen wahren.

Ech soen lech Merci.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Merci och. Domat wäere mer um Enn vun der Diskussioun ukomm a mir géifen iwwert den Ensemblen vun der Proposition de loi 6754 ofstëmmen.

Vote sur l'ensemble de la proposition de loi 6754 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmmung fänkt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. Dann d'Procuratiounen. D'Ofstëmmung ass eriwuer.

D'Proposition de loi ass mat 58 Jo-Stëmmen, bei 2 Enthaltungen ugehall.

Ont voté oui: Mmes Diane Aderm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes, Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Marc Angel (par Mme Claudia Dall'Agnol), Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferding, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger, Mme Anne Brasseur (par M. Eugène Berger), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps (par M. André Bauler), Edy Mertens et Mme Lydie Polfer;

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding.

Se sont abstenus: MM. Justin Turpel et Serge Urbany.

An déi classesch Fro: Gitt Der d'Dispens vum zweete verfassungsméissege Vote?

(Assentiment)

Si ass ginn. Dann ass dat esou décidéiert.

Mir géifen dann zu eise nächsten a leschte Punkt fir de Mëtteg kommen, dat ass en Annerungsvorschlag an eise Chambersreglement, en Annerungsantrag, dee méi speziell d'Petitionsrecht betrëfft. An ech ginn dann direkt dem Rapporteur, dem Här Marco Schank, d'Wuert fir d'Presentatioun vun där Annerung.

10. 6690 - Proposition de modification du Règlement de la Chambre des Députés relative à l'introduction d'un système de pétition publique

Rapport de la Commission du Règlement

► **M. Marco Schank** (CSV), *rapporteur*.- Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, fir d'Éischt wollt ech soen, datt dës Proposition, fir eist Chambersreglement ëmzeänneren, den 12. Mee 2014 an der Chamber déposéiert gouf, an deen Text ass déi alleréischte Kéier vun der Reglementskommissioun de 25. Juni 2014 examinéiert ginn.

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Just ee Moment. Ech géif d'Kolleegen bieten, dem honorabele Rapporteur Marco Schank nozelauscheren. Ech weess, dass et och hei am Haus wichtig Diskussiounen ginn, mä déi kënnen awer och op enger anerer Plaz gefouert ginn.

Merci.

► **M. Marco Schank** (CSV), *rapporteur*.- Merci, Här President. De 25. Juni, wéi gesot,

d'lescht Joer ass déi éischte Kéier deen Text an der Reglementskommissioun gekuckt ginn. An duerno ass en diskutéiert ginn an amendéiert gi vun der Petitionskommissioun an net manner wéi fënnf Sëtzungen, an zwar tëschent September 2014 a Februar 2015.

Déi Amendementer sinn duerno, nodeem datt se och eestëmmeg ugehall goufen an der Petitionskommissioun, virugereecht ginn an d'Reglementskommissioun, an zwar mat Courier vum 4. Februar dëst Joer, an den 12. Mäerz, dat heescht d'lescht Woch, ass de Rapport, deen Der virleien hutt, dunn och vun der Reglementskommissioun eestëmmeg adoptéiert ginn.

Den Objet vun dëser Reglementsännerung ass en duebelen: fir d'Éischt emol, fir d'Pétition publique an d'Reglement anzeschreiwen, an zweetens, fir eben och eng Partie Regelen ze klären, déi applikabel sinn, wat insgesamt, generell d'Petitionsrecht ugeet. An zwar ginn do dräi Artikelen ugepasst aus eise Reglement: den 154, den 155 an en neien Artikel 155bis.

Als Éischt, mengen ech, ass wichteg festzehalen, datt et een eenzeg Petitionsrecht gëtt. Et gi keng zwee oder dräi. Et gëtt eent, awer mat zwou Modalitéiten, wat d'Instruktioun vun deemselwechten ubelaangt. Dat heescht, engersäits huet de Pétitionnaire d'Méiglechkeet an de Choix, fir eng normal - ech kommen nach drop ze schwätzen -, eng sougenannt „Pétition ordinaire“ ze wielen, datt ass déi traditionell Prozedur, respektiv huet en d'Méiglechkeet, eng Pétition publique ze maachen, wou en dann duerno och d'Méiglechkeet, wann e gewësse Konditiounen erfüllt, vun engem Débat public an der Chamber, an der Plénière kritt.

Fir d'Éischt ee Wuert zur Pétition ordinaire. Do ass et esou, datt mir och daitlech gemaach hunn als Kommissioun, als Petitionskommissioun, datt mir un deem einfache Petitionsrecht wëlle festhalen, datt et méiglech muss sinn, datt ee Mënsch op enger - ech soen emol -, op enger Fatz Pabeier seng Revendicatioun kann un d'Chamber stellen, mat senger Ennerschrëft a mat soss kenger, ouni iergendwelch Konditiounen, wat d'Form ubelaangt, keng Konditiounen, wat den Dépôt ubelaangt, keng Konditioun, wat den Alter vun dem Pétitionnaire ubelaangt, keng Konditioun, wat de Contrôle oder den Délai ubelaangt. Also: keng Konditioun, wat d'Form ubelaangt.

Allerdéngs, et gëtt eng eenzeg Konditioun, dat ass eng inhaltlech: Et muss ëmmer den Intérêt général gewährleescht sinn. Et kann net sinn, datt een individuell Intérëten do an de Mëttelepunkt stellt.

Dofir huet d'Kommissioun vun de Petitiounen och daitlech gemaach: D'Petitionsrecht ass e Moyen élémentaire fir d'Biergerinnen an d'Bierger, fir datt se sech un d'Autoritéite kënnen wenden an hir Cause vertrieede respektiv se weidergefouert kréien.

D'Pétition publique, par contre, gëtt zënter dem Abrëll d'lescht Joer hei vun der Chamber praktizéiert. An do ass et esou, datt jo just um Internet, also als Online-Pétition déi Pétition eragereecht konnt ginn. Dat heescht, et koumen och eng Partie Kriticken, wou gesot ginn ass: „Majo, elo ass et awer net méiglech, datt een och um Pabeier kann en Débat public erreechen.“ An d'Fraktiounen hu sech och d'accord erkläert, alleguerten, fir ze soen: „Majo, mir wëllen dat änneren.“ An dofir ass d'Kommissioun higaangen, d'Petitionskommissioun, an huet gesot: „Mir wëllen d'Viraussetzunge schafen, datt een och e Cumul ka fäerdegbréngen.“ Awer mir hunn och profitéiert, fir vun deenen zéng Méint déi Erfahrung, déi gesammelt gouf mat de Petitiounen, fir déi och anzeschreiwen.

Et ass also eng Serie vun Amendementer komm. Ech wäert elo just déi wichtegst nennen. Ech gi virun allem op den Artikel 155bis an.

Wie kann en Dépôt maachen? All Persoun, déi am Registre national des personnes physiques agedroen ass, déi weinstens den Alter vu 15 Joer huet, kann dat maachen. Si ginn op engem spezifesch Formulaire - dat ass de Paragraf 2 -, deen disponibel ass um Site Internet, eragereecht.

Den drëtten Paragraf seet daitlech, datt den Intérêt général muss gi sinn - dat hunn ech virun erwähnt - an datt de Pétitionnaire och gehalen ass, genee ze argumentéieren, wat seng Pétitioun soll, an eventuell se och motivéieren. An do hu mer en Délai ageschriwwen, deen hate mer am Ufank net, fir datt awer de Pétitionnaire reagéiert, datt mer net waarden a waarden an et kënnt keng Reaktioun méi. Dat, mengen ech, ass ganz wichteg gewiescht.

Dann ass et och esou, datt d'Conférence des Présidents Juge ass vun der Recevabilitéit, am Endeffekt op Avis vun der Petitionskommissioun, an de Pétitionnaire gëtt och informéiert dann iwwert d'Décisioun vun der Conférence des Présidents.